

УДК 658.51: 330.341
DOI: 10.31732/2663-2209-2025-79-287-

Дата надходження: 31.08.2025
Дата прийняття до друку: 09.09.2025
Дата публікації: 30.09.2025

Ця робота ліцензується відповідно до [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

ОБГРУНТУВАННЯ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ПРОЦЕСАМИ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ НОВИХ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Віталій Олійник¹, Олег Денисов²

¹Аспірант кафедри управлінських технологій, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна, e-mail: OliinykVM@krok.edu.ua ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-0431-7803>

²Д-р екон. наук, доцент кафедри міжнародного бізнесу, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна, e-mail: OlegDE@krok.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-7920-3961>

JUSTIFICATION OF THE STRATEGY FOR MANAGING THE PRODUCTION PROCESSES OF THE ENTERPRISE BASED ON THE USE OF NEW DIGITAL TECHNOLOGIES

Vitaliy Oliynyk¹, Oleg Denysov²

¹Postgraduate student of the Management Technologies Department, «KROK» University, Kyiv, Ukraine, e-mail: OliinykVM@krok.edu.ua ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-0431-7803>

²Doctor of Science (Economics), Associate Professor of the Department of International Business «KROK» University, Kyiv, Ukraine, e-mail: OlegDE@krok.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-7920-3961>

Анотація. У статті досліджено питання обґрунтування стратегії управління виробничими процесами підприємства на основі використання нових цифрових технологій.

Актуальність теми проведеного дослідження визначається тим, що обґрунтування та визначення пріоритетних для підприємства стратегічних напрямів є важливим завданням управління яке мають вирішувати менеджери та керівники підприємства на найвищому стратегічному рівні управління. Проте, від вибору рішень, які будуть прийняті та обраних напрямів буде залежати, які дії щодо планування організації та здійснення діяльності фактично будуть виконаними, за якими напрямками буде здійснюватися функціонування, чи будуть вони ефективними та прибутковими для діяльності підприємства і здатними забезпечити його стабільність та розвиток.

Метою статті є дослідження питання обґрунтування стратегії управління виробничими процесами підприємства на основі використання нових цифрових технологій.

Методологічною основою дослідження стали методи наукового пізнання: аналізу та синтезу, порівняння; а також процесний, системний, динамічний, функціональний, кількісний, якісний наукові підходи.

Отримані наукові результати полягають у обґрунтуванні стратегії управління виробничими процесами підприємства на основі використання нових цифрових технологій, що передбачає довгострокове планування стратегічних цілей за такими ключовими напрямками як: підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства; зростання якості процесів виробництва та продукції підприємства; впровадження інновацій та формування конкурентних переваг; розвиток кадрів та управління знаннями, реалізація яких забезпечує підприємству можливість до удосконалення операційної діяльності, конкурентоспроможності та забезпечення ефективного розвитку в довготривалій перспективі.

Виявлено, що обґрунтування та впровадження стратегії управління виробничими процесами підприємства на основі використання нових цифрових технологій потребує комплексного підходу, що включає комплекс дій та заходів, аналізу поточного техніко-технологічного та економічного стану підприємства, розробки стратегічних напрямів цілей та завдань та їх реалізації в межах довгострокового стратегічного планування.

Перспективи подальших досліджень полягають у доцільності подальшого розгляду та обґрунтування питання удосконалення системи управління та формування організаційно-економічного механізму впровадження цифровізації управління виробничими процесами підприємства на основі нових цифрових технологій з широким використанням сучасних методів, інструментів, засобів управління з метою удосконалення, оптимізації, зростання конкурентоспроможності та ефективності виробничої діяльності підприємства.

Ключові слова: управління виробничими процесами, стратегія, процеси, цифровізація, нові цифрові технології, операційні процеси, цифровізація управління виробничими процесами
Формул: 0, **рис.:** 0, **табл.:** 0, **бібл.:** 12

Summary. The article studies the issue of substantiating the strategy of management of production processes of an enterprise based on the use of new digital technologies.

The relevance of the topic of the study is determined by the fact that the justification and determination of priority strategic directions for the enterprise is an important management task, which should be solved by managers and managers of the enterprise at the highest strategic level of management. However, the choice of decisions that will be made and the chosen directions will depend on what actions for planning the organization and implementation of activities will actually be performed, in which areas it will be carried out functioning, whether they will be effective and profitable for the activity of the enterprise and able to ensure its stability and development.

The article is aimed at studying the issue of substantiating the strategy of management of production processes of the enterprise based on the use of new digital technologies.

The methodological basis of the study was the methods of scientific knowledge: analysis and synthesis, comparison; as well as process, systemic, dynamic, functional, quantitative, qualitative scientific approaches.

The obtained scientific results consist in substantiating the strategy of management of production processes of the enterprise based on the use of new digital technologies, which provides for long-term planning of strategic goals in such key areas as: increasing the efficiency of production activities of the enterprise; increasing the quality of production processes and products of the enterprise; introduction of innovations and the formation of competitive advantages; development of personnel and knowledge management, the implementation of which provides the enterprise with the opportunity to improve operational activities, competitiveness and ensure effective development in the long term.

It has been revealed that the justification and implementation of the strategy for managing the production processes of the enterprise based on the use of new digital technologies requires an integrated approach, which includes a set of actions and measures, analysis of the current technical, technological and economic state of the enterprise, development of strategic directions of goals and objectives and their implementation within the framework of long-term strategic planning.

Prospects for further research lie in the expediency of further consideration and justification of the issue of improving the management system and the formation of an organizational and economic mechanism for the introduction of digitalization of management of production processes of the enterprise on the basis of new digital technologies with the widespread use of modern methods, tools, management tools in order to improve, optimize, increase competitiveness and efficiency of production activities Enterprise.

Keywords: Production Process Management, Strategy, Processes, Digitalization, New Digital Technologies, Operational Processes, Digitalization of Production Process Management

Formulas: 0, **fig.:** 0, **tab.:** 0, **bibl.:** 12

Постановка проблеми. В сучасних умовах функціонування ефективність та результати діяльності підприємства значною мірою залежать від стратегії, яку воно обирає та визначених стратегічних цілей які реалізує. Стратегічний підхід до управління в останні десятиліття став одним із ключових підходів, які забезпечують можливості до планового, поступового та системного впровадження ефективних змін. Особливо актуальним такий підхід до управління стає в умовах швидких змін та впровадження нових інноваційних технологій, діджиталізації всіх сфер функціонування та процесів виробництва, надання послуг, виробничої, операційної діяльності підприємств. Впровадження цифровізації загалом здійснює значний вплив на процеси виробничої діяльності підприємства та

зміни умов їх функціонування у всіх сферах, видах економічної діяльності, збільшує можливості щодо просування на ринок та реалізації продукції. Це відкриває нові можливості для розвитку, зростання ефективності та отримання нових конкурентних переваг. За цих умов формування, розробка та затвердження стратегії управління підприємством, що передбачає активне використання нових сучасних цифрових технологій, стає важливою передумовою та основою для майбутнього ефективного розвитку.

Обґрунтування та визначення пріоритетних для підприємства стратегічних напрямів є важливим завданням управління яке мають вирішувати менеджери та керівники підприємства на найвищому стратегічному рівні. Проте, від вибору рішень, які будуть

прийняті та обраних напрямів буде залежати, які дії щодо планування організації та здійснення діяльності фактично будуть виконаними, за якими напрямами буде здійснюватися функціонування, чи будуть вони ефективними та прибутковими для діяльності підприємства і здатними забезпечити його стабільність та розвиток.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження теоретичних та науково-прикладних аспектів обґрунтування та розробки стратегій управління як на рівні корпоративної та бізнес-стратегії так і на рівнях стратегій функціональних напрямів діяльності в тому числі і стратегій впровадження нових цифрових технологій в виробничій діяльності підприємств досліджувалося у працях багатьох провідних науковців.

За визначенням П. Друкера (1993) стратегічне управління – це процес управління метою якого є здійснення місії організації за допомогою управління взаємодією фірми з її оточенням. У дослідженнях М. Мартиненко, І. Ігнат'євої (2006) стратегічне управління з точки зору загального менеджменту можна розглядати як сукупність специфічних процесів прийняття управлінських рішень щодо формування мети та визначення цілей організації вибору стратегій її діяльності та використання ресурсів у ринковому середовищі, що забезпечують реалізацію цих стратегій. За визначенням Г. Мінцберга (2008) стратегія – це напрямок або курс дій в майбутньому чи послідовність дій у часі. На думку В. Василенко, Т. Ткаченко (2003) стратегічне управління – це не тільки сукупність концепцій, підходів і методів, це складна система, що являє собою динамічний процес аналізу, вибору стратегій, планування, забезпечення і реалізацію розроблених планів організацією, що полягає в повторюваному циклі розв'язання п'яти основних завдань.

У дослідженнях З. Шершньової (2004) стратегічне управління визначається як реалізація концепції, в якій поєднуються цільовий, системний, ситуаційний та

інтегральний підходи до діяльності підприємства, що дає змогу встановлювати цілі розвитку, порівнювати їх з наявними можливостями підприємства та приводити їх у відповідність з останніми, розробляючи та реалізуючи систему стратегій. Так у праці Герберта Ван Ден Берга & П. Пітерсма (2015) зазначено, що цифровізація бізнес-процесів підприємства може бути здійсненою за трьома ключовими напрямами: оптимізації існуючих на підприємстві бізнес-процесів; цифрової трансформації бізнес-процесів підприємства; розбудови нових бізнес-процесів. Таким чином, визначалися обґрунтовувалися ключові на думку авторів напрями стратегії впровадження нових цифрових технологій в управлінні підприємствами.

На думку Ю. Калиніченко (2010) для розроблення стратегії кожне підприємство має усвідомити такі важливі елементи своєї діяльності як: місію; конкурентні переваги; особливості організації бізнесу; ринки збуту, де діє фірма; продукцію (послугу); ресурси; структуру; виробничу програму; організаційну культуру. За дослідженням І. Вербицького (2007) стратегія економічного та соціального розвитку на перспективу передбачає посилення ролі регіонів, збереження і відновлення їх робочої сили, паливно-енергетичних ресурсів, стимулювання виробництва, ефективне використання природних і територіальних можливостей.

За визначенням М. Портера (1997) стратегія – це створення унікальної та вигідної позиції, яка передбачає певний набір видів діяльності. Успішність функціонування підприємства в сучасних реаліях залежить від забезпечення необхідною і вичерпною інформаційною підтримкою процесу стратегічного управління (Кузнецова, Балабаш, 2017). Стратегічне управління невід'ємно пов'язане із поняттям розвитку підприємства та спрямована на його забезпечення. Дослідниця О. Раєвська (2006) під розвитком підприємства розуміє унікальний процес трансформації відкритої

системи в просторі і часі, який характеризується перманентною зміною глобальних цілей його існування шляхом формування нової дисипативної структури і переводом його в новий атрактор (одну з альтернативних траєкторій розвитку підприємства) функціонування. Наковиця І. Гужавіна (2019) визначає стратегічне управління підприємством як узгоджену сукупність рішень, що роблять визначальний вплив на діяльність підприємства і мають довгострокові наслідки.

Однією із умов обґрунтування стратегії, на нашу думку, є можливість її успішної реалізації та досягнення поставлених стратегічних цілей, відповідно – як мета, так і цілі стратегії мають бути досягненими та відповідати переліку принципів, на яких така стратегія, з наукових позицій, повинна розроблятися та впроваджуватися. Однією із важливих умов розробки та ефективного впровадження стратегії управління виробничими процесами є наявність у підприємства необхідних для цього фінансових, кадрових, матеріальних, техніко-технологічних та інформаційних ресурсів. В сучасних умовах функціонування мова йде не лише про наявність самого обладнання та його достатність для здійснення виробничої та операційної діяльності, а й про відповідність цього обладнання сучасним технологіям та можливості удосконалення цих технологій з впровадженням оптимізації, автоматизації процесів виробництва.

Формулювання мети та методів дослідження. Метою статті є дослідження досвіду використання нових цифрових RFID технологій в управлінні виробничими, операційними процесами підприємств. Методологічною основою дослідження стали методи наукового пізнання: аналізу та синтезу, порівняння; а також процесний, системний, динамічний, функціональний, кількісний, якісний наукові підходи.

Виклад основного матеріалу. Обґрунтування стратегії управління

виробничими процесами підприємства на основі використання нових цифрових технологій, його стратегічних цілей є важливим питанням для подальшого функціонування та розвитку підприємства. Це пов'язано із тим, що така стратегія повинна враховувати відмінності підприємства, його структури, масштабу, виду економічної діяльності та інші особливості функціонування, що є відмінними й характерними ознаками того чи іншого підприємства та визначають його особливості. Внаслідок цього сама стратегія яка повинна розроблятися та впроваджуватися повинна враховувати ці відмінності та використовувати саме ті переваги, наявні ресурси та можливості, що є у конкретного підприємства. Внаслідок цього сама стратегія, її стратегічні цілі є унікальними та індивідуальними для кожного підприємства. Проте, сам алгоритм розробки та впровадження такої стратегії як і обґрунтування процесів формування, її змісту та подальшого впровадження мають бути до певної міри уніфікованими, що дасть можливість з наукової точки зору використовувати наукові підходи, принципи, методичний інструментарій для обґрунтування стратегій, які матимуть науково-практичну цінність та можуть бути успішно застосованими для розбудови та удосконалення виробничої, операційної діяльності підприємств на основі використання нових цифрових технологій. Водночас, розроблена стратегія повинна враховувати вплив та чинники зовнішнього середовища, конкуренцію на ринку, в яких умовах працює підприємство, сам розвиток галузі та технології виробництва, які застосовуються та загалом розвиток нових інноваційних цифрових технологій та можливості їх впровадження в виробничій діяльності конкретного підприємства.

Сам процес стратегічного управління, розробки та реалізації стратегії спрямований на якісні та кількісні зміни в роботі підприємства, які здійснюються з метою отримання конкурентних переваг та забезпечення стабільного функціонування і

розвитку. Така стабільність та розвиток досягається завдяки ефективному плануванню та розподілу ресурсів на її виконання, ухваленню ефективних виважених управлінських рішень на основі детального, ґрунтовно проведеного аналізу та оцінювання як можливостей самого підприємства, так і перспектив впровадження тих чи інших сучасних цифрових технологій у виробничій операційній діяльності підприємства, з удосконаленням бізнес-процесів управління та самого виробничого процесу з метою його оптимізації, автоматизації та удосконалення контролю над впровадженням як самої стратегії, так і тих техніко-технологічних змін, до яких призведе її впровадження.

Таким чином, обґрунтування та впровадження стратегії управління виробничими процесами підприємства на основі використання нових цифрових технологій пов'язує в єдиний невід'ємний ланцюг управління та виробничі цифрові технології здійснення виробничої, операційної діяльності розкривається їх цілісність, взаємозв'язок та взаємозалежність. Самі цифрові інноваційні технології формують базис, основу майбутніх ефективних змін, проте самі результати діяльності залежать від ефективності управління всім комплексом процесів, як безпосередньо виробництва, операційної діяльності, так і від процесів логістики, матеріально-технічного забезпечення, ефективності, оптимізації постачання ресурсів, процесів обліку, контролю за виробничим та іншими процесами, процесів складування, транспортування, просування та збуту, процесів розробки та впровадження нових інноваційних продуктів, послуг та самої системи планування і управління. Внаслідок цього розглядаючи, досліджуючи та визначаючи стратегічні цілі та стратегії управління виробничими процесами підприємства на основі використання нових цифрових технологій виникає необхідність у комплексному баченні та розумінні цих цілей, їх

взаємозв'язку як єдиного комплексу, здатного вирішити проблеми підприємства, покращити результати функціонування та забезпечити майбутній розвиток.

Метою стратегії управління виробничими процесами підприємства на основі використання нових цифрових технологій є удосконалення управління виробничими процесами підприємства, зростання їх ефективності, гнучкості та конкурентоспроможності, що досягається завдяки використанню цифрових технологій у виробничій та операційній діяльності підприємства. Реалізація цієї цілі дає можливість оптимізувати процеси виробництва, підвищити їх якість та продуктивність, привести у відповідність до потреб ринку, споживачів, зменшити обсяги витрати та забезпечити зростання прибутковості виробничої діяльності. Водночас, впровадження стратегії забезпечує гнучкість та адаптивність підприємства до потреб ринку за його конкурентоспроможності за параметрами цінової, асортиментної та якісної конкурентоспроможності.

Досягнення мети стратегії здійснюється з розробкою та досягненням комплексу стратегічних цілей за важливими для підприємства ключовими напрямками стратегії.

Першим напрямом, за яким має здійснюватися розробка та реалізація стратегічних цілей, враховуючи сутність та спрямування стратегії є напрям підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства. Першою стратегічною ціллю, яку необхідно досягнути та реалізувати для удосконалення діяльності за напрямом підвищення ефективності є оптимізація процесів виробництва та операційної діяльності підприємства із впровадженням нових цифрових технологій. Оптимізація процесів виробництва полягає в першу чергу у перегляді структури тривалості змісту процесів та операцій, що відбуваються у поточній виробничій діяльності підприємства, їх перегляді та оптимізації з використанням сучасних інструментів

управління таких як інжиніринг чи реінжиніринг бізнес-процесів. Перегляд бізнес-процесів дає можливість виявити процеси, які можна автоматизувати, удосконалити і таким чином оптимізувати, використовуючи при цьому сучасні цифрові технології, сучасне програмне забезпечення та виробниче обладнання, здатне забезпечити таку автоматизацію, цифровізацію процесів виробництва. При цьому кроки, які необхідно виконати для реалізації цієї стратегічної цілі, є: аналіз виробничого циклу та існуючих виробничих процесів, що формують цикл виробництва; аналіз доцільності та ефективності операцій, які входять до конкретного процесу виробництва; виявлення процесів та операцій, які можуть бути автоматизованими, і таким чином можуть підлягати оптимізації з використанням сучасних цифрових технологій; визначення та ідентифікація самих цифрових технологій, які доцільно впровадити на підприємстві для оптимізації процесів виробництва; визначення технічної можливості та доцільності впровадження тих чи інших технологій, їх сумісності з іншими, обладнанням, процесами в існуючій на підприємстві системі виробництва; планування та впровадження нових цифрових технологій; проектування нових чи удосконалених процесів виробництва з урахуванням впровадження нової техніки, технологій; впровадження нового обладнання, технологій та їх інтегрування в загальну систему виробництва.

Другим ключовим напрямом стратегії управління виробничими процесами підприємства на основі використання нових цифрових технологій є зростання якості процесів виробництва продукції підприємства. Цей напрям спрямований на забезпечення зростання якості виробничої операційної діяльності підприємства, процесів виробництва, надання послуг. Слід зазначити, що загалом зростання якості виступає основою формування конкурентоспроможності продукції підприємства та має ключове

значення для забезпечення його успішного майбутнього розвитку.

Третім напрямом стратегії слід зазначити впровадження інновацій та формування конкурентних переваг. Підприємство розробляє та впроваджує інновації у вигляді нової інноваційної продукції, нових послуг чи впровадження нових процесів, технологій в здійсненні виробничої діяльності та впровадженні інноваційних процесів, інноваційних цифрових рішень для удосконалення, оптимізації автоматизації процесів виробництва чи надання послуг.

Відповідно, стратегічною ціллю яка має стояти перед підприємством за інноваційним напрямом є безпосередньо розробка та впровадження нових інноваційних продуктів чи послуг. Реалізація цієї стратегічної цілі передбачає виконання таких завдань, як: вивчення дослідження ринку з метою виявлення змін та тенденцій в очікуваннях та побажаннях споживачів щодо змін, які мають відбуватися в товарах та того, якими саме бачать товар чи послугу споживачі, щоб вони задовільнили їхні потреби; дослідження технологій, які створені досягненням науково-технічного прогресу та наявні і впроваджені на підприємствах в тій чи іншій сфері діяльності для виробництва продукції; операційної діяльності; пошуку шляхів залучення цих технологій з метою їх подальшого впровадження та використання у виробничій діяльності підприємства; організація та впровадження відповідних наукових досліджень з метою розробки нового товару чи технології; розробка інноваційно-інвестиційних проектів для розробки та впровадження відповідних інновацій; організація роботи власного структурного підрозділу з розробки та впровадження інновацій чи пошук можливостей та шляхів для трансферу, придбання інновацій з метою їх впровадження у виробничій діяльності підприємства; пошук обладнання, яке відповідає потребам підприємства та розробленого інноваційно-інвестиційного

проекту, яке здатне виконувати завдання випуску продукції чи виконання процесів чи операцій на новому техніко-технологічному рівні; підготовка виробничої потужності підприємства до впровадження нових технологічних процесів, обладнання, технологій та запуску їх у виробництво.

Четвертим ключовим напрямом стратегії управління виробничими процесами підприємства на основі використання нових цифрових технологій є напрям розвитку кадрів та управління знаннями. Реалізація стратегічної цілі цього напрямку спрямована на забезпечення підприємства кваліфікованими кадрами, потрібними для досягнення її стратегічних цілей. Відповідно, виконання завдань за цим напрямом передбачає планування та досягнення стратегічних цілей, залучення розвитку мотивації, утримання кадрів та зростання ефективності їх роботи.

Висновки. Узагальнюючи зазначимо що результати проведених досліджень дали можливість обґрунтування стратегії управління виробничими процесами підприємства на основі використання нових цифрових технологій, що передбачає довгострокове планування стратегічних цілей за такими ключовими напрямками як: підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства; зростання якості процесів виробництва та продукції підприємства; впровадження

інновацій та формування конкурентних переваг; розвиток кадрів та управління знаннями, реалізація яких забезпечує підприємству можливість до удосконалення операційної діяльності, конкурентоспроможності та забезпечення ефективного розвитку в довготривалій перспективі.

Виявлено, що обґрунтування та впровадження стратегії управління виробничими процесами підприємства на основі використання нових цифрових технологій потребує комплексного підходу, що включає комплекс дій та заходів, в тому числі аналіз поточного техніко-технологічного та економічного стану підприємства, застосованих підприємством цифрових технологій та стану їх впровадження, використання та аналізу зовнішнього середовища, технологій присутніх на ринку в певній галузі та сфері діяльності, які доцільно застосовувати для оптимізації цифровізації роботи конкретного підприємства, розробку стратегічних напрямів цілей та завдань для їх реалізації в межах довгострокового стратегічного планування. Важливою складовою обґрунтування, планування та подальшого впровадження стратегії є підготовка кадрів, фахівців, здатних ефективно використовувати сучасні цифрові технології в діяльності підприємства.

Література:

1. Drucker, P. (1993). *The Practice of Management*, Harper Business. New York : NY. P. 132.
2. Мартиненко, М. Ігнат'єва, І. (2006). *Стратегічний менеджмент*. К.: Каравела. 320 с.
3. Мінцберг, Г. (2008). *Зліт і падіння стратегічного планування*. К.: Вид-во Олексія Капусти. 412 с.
4. Василенко, В., Ткаченко, Т. (2003). *Стратегічне управління*. К.: ЦУЛ. 396 с.
5. Шершньова, З. (2004). *Стратегічне управління*. К.: КНЕУ. 699 с.
6. Gerbert van den Berg & Paul Pietersma (2015). *Key Management Models. The 75+ models every manager needs to know*. Pearson. 326 p.
7. Калиніченко, Ю. (2010). Стратегічний розвиток підприємства: теоретичні та практичні аспекти. *Галицький економічний вісник*. №4(29). С. 106-115.
8. Вербицький, І. (2007). Концептуальні засади стратегічного планування соціально-економічного

- розвитку регіону. *Актуальні проблеми економіки*. № 8. С. 157-165.
9. Портер, М. (1997). *Стратегія конкуренції*. Київ: Основи. 390 с
10. Кузнецова, І. Балабаш, О. (2017). Формалізація процедури оцінювання фінансової стійкості, як стадії процесу стратегічного управління підприємством. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. № 5. С. 84-94.
11. Раєвнева, О. (2006). *Управління розвитком підприємства: методологія, механізми, моделі: монографія*. Х.: ІНЖЕК. 496с.
12. Гужавіна, І. (2019). Фінансова стратегія та її роль в системі управління підприємством. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. № 4. С. 85-91.